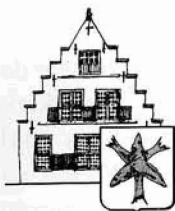

"DE KLINK"

Officieel orgaan en informatieblad van het
GENOOTSCHAP
OUD ZANDVOORT
(OPGERICHT 11 DECEMBER 1970)

ISSN 1384-7082 jrg 17, nr.4

okt 1997

losse nummers *f* 6,50

Redactie-adres: M. Weber, Voltastr 26 2041 CK Zandvoort (023) 571 70 09
administratie : Mevr. H.P.M. Hoogervorst-Schuiten. (023) 571 81 77

REDACTIONEEL.

Misschien bereikt deze aflevering u nog op tijd, in ieder geval herinner ik bij deze aan de op vrijdag 10 oktober te houden Genootschapsavond welke u natuurlijk al in uw agenda genoteerd had.

"Zandvoort tijdens de bezetting" velen hebben op de in de vorige aflevering vermelde adressen ingetekend. Dit is nog steeds mogelijk, het boek, het onderwerp, de auteur en de illustrator verdienen het dat de verkoop een doorslaand succes wordt. Vis niet achter het net!

Wat het onderwerp van het boek betreft, zij het in een andere context, ziet het er niet naar uit dat gehoor gegeven wordt aan het van verscheidene kanten, o.a. ook vanaf deze plaats, gedane verzoek om bij de naamgeving in de zgn. 'Parkwijk' verzetsmensen zoals Gertenbach te vernoemem.
(ach ja bij samenvoeging met Amsterdam zou dit ook maar verwarring geven met de daar al naar Wim Gertenbach vernoemde belangrijke straat gelegen in een wijk met louter namen uit het verzet.)

De Voorzitter is er in geslaagd een rondleiding te regelen in het Gemeente-archief te Haarlem, alwaar ook het Zandvoorts Archief bewaard wordt.
Op de volgende pagina kunt u lezen wanneer dit is en op welke manier u er aan deel kunt nemen.
Bij voldoende respons zou dit tot meerdere activiteiten op dergelijk gebied kunnen leiden.

MW

Het Zandvoorts Archief.

Begin 1996 is het Zandvoorts archief (alles van voor 1938) overgebracht naar de oudste kerk van Haarlem, de Janskerk gelegen aan de Jansstraat 40. In deze kerk is de archiefdienst voor Kennemerland (AVK) gevestigd. De AVK is sind 1 januari 1997 een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Velsen en Haarlem, waarbij de gemeente Velsen het beheer en toezicht over haar archieven heeft overgedragen aan de gemeente Haarlem.

Het gemeente archief Haarlem, dat nu onder de AVK ressorteert, was reeds beheerder van de archieven van de Zuid-Kennemerlandse gemeenten Bennebroek, Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Zandvoort.
De nieuwe organisatie heeft als uiteindelijk doel een krachtige, regionaal werkende archiefdienst voor de regio's IJmond en Zuid-Kennemerland tot stand te brengen. De nieuwe archiefdienst geeft een nieuwsblad uit: 'de Kennemer Kroniek'. Hierin staat informatie over de openingstijden, aanwinsten van archieven, boeken en atlasmateriaal en andere activiteiten.

Op uitnodiging van de heer Lieuwe Zoodsma, directeur van de archiefdienst, heeft ondergetekende een uitermate boeiende rondleiding gehad door de diverse afdelingen, studiezalen, kaartenkamers etc. in de Janskerk.
Er wordt naar gestreefd, vertelde de heer Zoodsma, om de toegankelijkheid van de archieven te vergroten. In de toekomst zou het zelfs mogelijk moeten worden om via internet de archieven te raadplegen.

De heer Zoodsma biedt de leden van het genootschap 'Oud Zandvoort' de mogelijkheid om zo'n rondleiding mee te maken. Kosten zijn hieraan niet verbonden. Leden die interesse hebben kunnen zich telefonisch opgeven bij:
Arie Koper tel. 5718441 (tussen 19.00 en 20.00 uur)
Jaap Paap tel. 5715967
De rondleiding wordt gehouden op:
dinsdagavond 18 november om 19.30 uur.
Janskerk, Jansstraat 40 te Haarlem.

Indien er zich meer dan 30 personen aanmelden zal op een latere datum een tweede rondleiding worden georganiseerd.
Voor degene die Zandvoorts verleden willen ontdekken kan het een goed begin zijn om in dit archief wegwijs te worden.

Ger Cense

ROOSJE

Ze had lang donker krullend haar en was een leuke jonge vrouw om te zien. Ze was klein en elegant, nu zouden wij zeggen ze lijkt wel op een Barby-pop en ze wist dat ze niet lang meer in Zandvoort zou blijven.

Aan haar jonger buurmeisje had Roosje verteld dat ze een vriend had. Hij is groot, blond en sterk vertelde ze en hij wilde haar meenemen naar een ver vreemd land. En ze zou beslist met hem meegaan, ze was nog zo jong en wilde leven.

Op een dag kwam het buurmeisje Roosje in de Haltestraat tegen en terwijl ze wat stonden te kletsen begon Roosje te stralen. Kijk voorzichtig naar de overkant zei Roosje, "daar gaat hij."
Omdat alles nogal stiekem moest, bleef ze met haar buurmeisje praten maar haar stralende glimlach achtervolgde haar vriend.

"En Roosje ging naar een ver en vreemd land,
zonder vriend, wel met haar familie."

Enige tijd later liep het buurmeisje weer in de Haltestraat toen zij plotseling hoorde roepen; "da geht die Judenfreundin !"
De stem kwam van de overkant en voelend dat die woorden voor haar bestemd waren, zette ze het op een lopen. Zij hoorde de mannen met hun zevenmijlslaarzen achter haar aankomen maar zij kende de steegjes en slopjes en kon ontsnappen.

Het buurmeisje komt nog wel eens in Zandvoort,
maar Roosje heeft ze niet meer gezien !

1940 - 1945 APOLONIA

31 Mei 1937

Lieve Eef

Sprekers, hoorders, denkers, daders

Vindt ge in soorten,

rijp en groen.

Zeldzaam vindt ge wel vereenigd,

Spreken, hooren, denken doen!

Terherinnering aan

Roosje v. d. Poorten.

Rozette Hanna van der Poorten
geboren 28 oktober 1923 te Amsterdam
vermoord 7 september 1942 in Auschwitz.

MW

OPOE JANS.

Omdat opoe Jans (Knars) te vroeg haar man verloor en daardoor haar inkomen van zeven gulden in de week zag zakken naar vier gulden in de week, moest zij extra haar mouwen opstropen om in leven te blijven.
Zij trok in bij Tante Sijtje, die een pension runde in de Poststraat. De huur van haar huisje was twee gulden en vijftig cent dus bleef er maar een daalder over om van te leven. Ze ging niet bij de pakken neer zitten en verhuurde zich als badvrouw bij Badhuis Zeeduin, gelegen aan de Zuid-boulevard.
Ze ging ook koffie en thee verkopen, van "Van Nelle". Ze had een klein karretje laten maken en volgeladen met koffie en thee stroopte ze zo Zandvoort af. Ze kreeg een uitgebreide klantenkring. Zo sudderde ze door, jaar in jaar uit, en kon zich hiermee aardig redden. Het was geen vetpot, maar zij zei altijd als men vroeg hoe het ging:" ik haal zelf mijn broek wel op."
Opoe was af en toe onhandig. Liet veel uit haar handen vallen. Op een dag was zij in haar tuintje bezig, er moesten wat stenen verplaatst worden. Een zware steen viel op haar voet, het deed wel zeer maar opoe liep door.
Op een avond trok zij haar gebreide zwarte kousen uit en ontdekte dat haar grote teen zwart was. Wassen gaf niets, de teen bleef zwart. Dan maar naar de dokter, die zal er wel een middeltje voor hebben.
"Zo Jans kom je mij eens opzoeken, wat heb je voor klachten?" vroeg dokter Gerke. " Dokter, ik heb een zwarte teen en hij doet een beetje pijn."
Zij toonde haar teen en na het onderzoek trok de dokter een bedenkelijk gezicht en zei:" Jans, je hebt suikerziekte. Je teen is al heel ver heen. Je moet naar het ziekenhuis want die teen moet worden afgezet. In het Diaconessenhuis in Haarlem werd haar teen afgezet en ze kreeg meteen een dieet mee. De dorpszuster Zr. Dina Bronders kwam twee maal per dag een insuline-injectie geven. Omdat Jans zich niet aan haar dieet hield ging het rottingsproces door en moest het been tot boven haar knie worden afgezet.
Opoe Jans kreeg een hout been aangemeten, meer een houten 'piraten-poot' zonder voet. Na enige weken liep ze weer als een kievit. (tot haar 82 ste jaar heeft zij wel drie 'piraten-poten' versleten.)
Maar hoe ouder zij werd hoe slechter ging zij lopen. Op het laatst kreeg zij een invalidenwagentje met twee handgrepen die als de één naar boven de ander naar beneden ging. Men kon de handgrepen ook stil zetten en dan kon opoe Jans geduwd worden.
Haar beide kleinkinderen Betty en Maartje werden ingeschakeld om af en toe het huisje van opoe schoon te houden en haar in haar wagentje rond te rijden in het dorp om boodschappen te doen. Iedereen kende Jans en zo'n rit kon wel eens drie uur duren.
"Waar zullen we opoe nou eens naar toe rijden?" vroeg Maartje aan Betty. "Naar het strand, daar kunnen wij lekker uitwaaien." zei Betty. Ze duwde opoe de Kerkstraat op en kwamen op het strand. Opoe Jans genoot van dit "uitje". Zij had wat met dat strand en dacht aan de tijd terug dat zij badvrouw was in Badhuis Zeeduin.
Na een half uur aan het strand te hebben vertoefd wilde Jans weer naar haar huisje. Boven aan de Kerkstraat vroeg Maartje aan Betty :"Durf jij opoe los te laten?" "Ik wel." zei Betty en voegde de daad bij het woord. Ze liet Jans los en gaf haar nog een extra duw. Jans vloog stuurloos naar beneden en ging hoe langer hoe harder. Het ging zo hard dat de beide dames haar niet meer konden bijhouden. Ze renden er achteraan, maar konden opoe niet te pakken krijgen.
Opoe hobbelde van de ene naar de andere kant van de steile Kerkstraat.
Onderaan de Kerkstraat kwam opoe tegen het hek van de Nederlands Hervormde Kerk tot stilstand. Hijgend rende de beide meiden op opoe toe en constateerden dat opoe niets mankeerde, alleen de wielen van het invalidenwagentje waren wat krom.
Het enige wat opoe Jans zei:"Wat gae je hard Maertje."
Beiden hebben opoe Jans, gierend van de pret, naar haar huisje gebracht.
Later, ja veel later, hebben zij dit gebeuren aan de familie verteld.

WOOD

"TUSSEN EB EN VLOED"

De bestelde videobanden van de film "Tussen Eb en Vloed." zijn al gedurende geruime tijd af te halen bij de secretaris Arie Koper, Willem Kloosstraat 9 2041 BK ZANDVOORT, tel.(023) 571 84 41.
Helaas heeft nog niet iedereen de door haar of hem bestelde videoband afgehaald.
De banden zullen alsnog tot 1 november 1997 gereserveerd blijven.
U kunt uw exemplaar in deze periode ophalen maandags tot en met vrijdag tussen 19.30 uur en 20.30 uur

---

Hotelcorrespondentie geeft ook plaatselijke geschiedenis.

Dat hotelcorrespondentie ook nog een kleine weergave geeft van de plaatselijke historie, doet op het eerste gezicht wat vreemd aan. Maar bij nadere beschouwing is dat zeker niet vreemd, temeer daar het in dit geval gaat over correspondentie over een tijdvak van ongeveer acht jaar en het kan dan niet uitblijven dat op gezette plaatsen in de correspondentie ook plaatselijke gebeurtenissen aan de orde komen.
Door een gelukkige omstandigheid kregen wij tijdelijk het correspondentieboek van het vroegere pension "Beau Sejour" in ons bezit.
Het pension "Beau Sejour", ooit eigendom van de heer K. Rollema, stond aan het einde van de Kerkstraat hoek burgemeester Engelbertstraat en dan gelegen aan de zuidzijde. We hebben het hier over de periode 1910 tot 1918 en het adres was toen nog Duinweg 1.

Het echtpaar Rollema-Dijkstra dat toen het pension beheerde, had drie kinderen, twee zonen en een dochter. Deze laatste, mevrouw Roelfina van der Mije-Rollema (85) is woonachtig in de Poststraat.

Uit de nalatenschap van haar vader heeft zij nog het correspondentieboek waarvan zij zo vriendelijk was ons inzage te geven en op een aantal zaken ook nadere toelichting te verschaffen. Hoewel zij slechts tot haar vijftiende in het pension heeft gewoond, daarna geruime tijd uit Zandvoort weg was, kan zij nog precies een opsomming geven van het aantal kamers, ook die welke met een naast gelegen kamer als één suite konden worden verhuurd. "Ik kan nog blindelings zo door het pension lopen", merkt zij hierbij op.
Mevrouw R. van der Mije-Rollema, geboren in 1912 verloor op zesjarige leeftijd haar moeder. Toen zij vijftien was overleed haar vader en kwamen de kinderen bij een oom en tante in Groningen. Het gaat even buiten de orde hoe toen de zaken rondom het pension werden geregeld. Een groot deel van de persoonlijke spullen kwamen ook bij oom en tante en het valt niet meer duidelijk te achterhalen waar een en ander nadien naar toe gegaan is.
Het grote reserveringsboek is in ieder geval nu in het bezit van mevrouw Van der Mije-Rollema. Een boek waarin zij al vele tientallen malen heeft zitten lezen en waarbij dan weer vele mooie en minder mooie herinneringen voor de geest komen. Het is buitengewoon interessant om te zien hoe wijlen de heer Rollema zijn correspondentie voerde en welk systeem dat hij hanteerde. Het boek, formaat als een groot schrijfblok, heeft allereerst voorin een register op alfabet. Tussen elke bladzijde een vloeiblad,want er werd toen nog met inkt geschreven. "Vader had een heel mooie pen, wij mochten daar nooit aankomen." is dan zo'n kleine maar aardige toelichting.
Vervolgens bevat het boek 500 bladzijden van zeer dun papier. Wanneer er een brief werd geschreven naar gasten of anderen, dan werd allereerst de naam onder de betreffende letter genoteerd en daarachter het nummer van de bladzijde waarvan een doorslag van de betreffende brief was te vinden. Een zeer handig systeem, waarbij zonder moeite elke brief kon worden teruggevonden. Het is juist dat systeem waarmee nu nog te achterhalen is dat er met bepaalde gasten over meerdere jaren werd gecorrespondeerd.

Het is natuurlijk ondoenlijk om op alle details in te gaan maar onder de letter "B" troffen we aan "belastingen'. Om aan de Directeur van de belastingen maar te laten weten dat het pension niet altijd gevuld was, schreef de heer Rollema een aantal jaren achter elkaar een verzoek een afschrijving van de personele belasting te mogen ontvangen. Dat op 15 oktober 1914 de dienstbode was ontslagen en er pas op 15 mei 1915 weer een zou worden aangesteld was wel aanleiding om de belasting directeur te verzoeken afschrijving van belasting te verlenen. Op een bepaald moment heeft de "Directeur der Directe Belastingen" kennelijk een gunstige beslissing genomen.

De heer Rollema vraagt dan teruggave van *f* 300,07 en dan deze terugbetaling "... zoveel mogelijk te willen doen bespoedigen."
Het was in die tijd kennelijk de gewoonte om naast een kamerprijs ook een pensionprijs te berekenen. De "conditien" voor mevrouw Heming uit Ansterdam, die 2 kamers wil huren zijn dan: pension voor Mevrouw *f* 3.-- p.d.; pension voor Jongeheer *f* 2.-- p.d.: kamer en pension voor Jongedame *f* 4.-- p.d. en kamerhuur voor kamer no 8 *f* 3.-- p.d. "Als Mijnheer komt logeren wordt alleen pension berekend á *f* 3.-- p.d." Uit vele brieven blijkt dat voor het meegekomen dienstmeisje zo ongeveer de kinderprijs wordt berekend.

Een chef-kok kon in 1910 *f* 70.-- verdienen. De brief aan de heer Jonkman uit Utrecht geeft daar uitslag van. Na afloop van het seizoen zou dan nog een gratificatie volgen van *f* 20.--. Het seizoen liep van 1 juni tot 1 oktober.
De heer Jonkman krijgt in de brief ook te horen:"...dat alles goed mag gaan, dat u zuinig en toch smakelijk alles bereid...".Een aantal jaren later is het salaris *f* 75.-- en de gratificatie *f* 25.--, dus de inflatie werkte ook toen al.
Uit een brief aan een gast uit Duitsland wordt in 1910 ook geschreven dat er elektrisch licht is. Mevrouw Van der Mije-Rollema herinnert zich hierbij dat de Duitse huishoudster - "... wat een akelig mens was dat ..." - haar in het donker naar boven stuurde en dat er dan geen licht aan mocht was mede de straf voor een klein vergrijp, daarbij dan te bedenken dat het was in de wintertijd, een koud huis en dan als kind in het donker naar de tweede etage!
In 1910 kwam er ook in Zandvoort difteritis voor en wanneer een gast daarover wat vraagt, schrijft de heer Rollema:"... het is een storm in een glas water. In het voorjaar waren er 3 gevallen maar die zijn genezen. Er zijn 20 schoolkinderen geïsoleerd want dat zijn bacillendragers. Zij zijn in een barak in de duinen opgesloten en krijgen daar onderwijs ...". In een brief uit 1912 komt de ziekte ook nog eens ter sprake maar dan met de mededeling dat nog voor de zomer in Zandvoort waterleiding zal worden aangelegd. "... het zal een goede stap in Zandvoort zijn in de vooruitgang op sanitair gebied ..."
In een enkel geval komt men in dit interessante boek een brief tegen van mevrouw Rollema. Zij laat de wasserij in Heemstede weten, dat diverse stukken goed niet zijn teruggekomen, waaronder ook "2 heerenboorden".
De eerste wereldoorlog is uitgebroken en hoewel Nederland toen een neutraal land was heeft dit toch zijn neerslag op de economie. Om toch maar verzekerd te zijn van voldoende inkomen laat de heer Rollema weten dat hij weer de betrekking van directeur-controleur heeft aangenomen. Zijn dochter kan ons nu zeggen dat het ging om een plek op het distributiekantoor.
Om de gasten in die periode te overtuigen dat een prijsverhoging noodzakelijk was, staat ergens te lezen dat een hectoliter cokes nu *f* 1,80 kost en dat was een forse stijging ten opzichte van het jaar daarvoor.

1 Juli 17

Aan den Heer Directeur van de
Gemeentelijke Arbeidsbeurs
Heerengracht 59
Amsterdam

Mijnheer!

Bij deze bericht ik u
dat voor Pension wordt gezocht
een Assistente in de huishouding, &
een Kamermeisje, voor de Zomer-
maanden. De Assistente voor Koffie
zetten en voor linnengoed verzorgen
enz, bij voorkeur geen oude dame.
Beleefd verzoek ik uwe
bemiddeling tot verkrijgen van ge-
noemde meisjes.
Hoogachtend
Uw dw: dr
B. Rollema-Dijkman

Met de directeur van hotel Groot Badhuis aan de overzijde en de eigenaar van hotel Driehuizen bestond kennelijk een goede band. Zo op gezette tijden valt er te lezen dat er van die zijde brieven ter hand werden gesteld omdat in genoemde hotels geen plaats was en de heer Rollema kreeg daardoor de gelegenheid om zijn eigen pension aan te bevelen.
Zoals in het begin van dit artikel is vermeld, er werd met inkt geschreven en soms is in het boek waar te nemen dat er of een nieuwe pen werd gebruikt of een oud carbon papiertje, in het laatste geval is de doorslag niet te lezen.
Het neemt echter niet weg dat het een waardevol document is waar wij met genoegen in bladerden. Mevrouw Van der Mije-Rollema van harte bedankt!

ThH.

TOCH BETRAPT !

Het was in één van de zomers in de dertiger jaren dat mijn oom Jan van Duin, strandpachter van beroep, druk bezig was op het strand.
Het was een zonnige dag, de strandstoelen waren redelijk bezet. Als stoelenman had je daar een aardige klus aan. Stijn, zijn vrouw, beheerde de strandtent (tegenwoordig strandpaviljoen genoemd).
Zo tegen twaalven zei Jan: " Stijn ik moet even naar huis want mijn juk is stuk". (met behulp van zo'n juk kon men twee mandenstoelen tegelijk versjouwen) Jan begaf zich barrevoets naar huis hetgeen niet zo ver lopen was.
In de schuur ging hij aan de slag om zijn juk te repareren, dit onder het genot van een paar borrels. Hij had altijd een fles Hulskamp jenever in de schuur weggestopt staan. Zo bezig zijnde snoof hij een heerlijke lucht op van gebraden vlees, kennelijk afkomstig uit de keuken. Toen Jan klaar was begaf hij zich naar het woonhuis, zoals de meeste Zandvoorters hadden Stijn en Jan een gedeelte verhuurd aan 'Badgasten', een illustrator/tekenaar met gezin. Jan ging naar de keuken waarvan de deur open stond (kon nog in die tijd) en zag daar een juspan op het petroleumstel staan, hij tilde het deksel van de pan en zag daar een aantal gehaktballen heerlijk sudderen.
Vlug keek Jan om zich heen, niemand thuis dacht hij en enigszins beneveld door de drank pakte hij met zijn ruwe, harde handen een bal gehakt uit de pan en at hem heerlijk op. Daarna ging Jan meteen weer naar strand en repte er met geen woord over tegen Stijn.

Toen de badgasten weer naar Amsterdam teruggekeerd waren, kreeg Jan een ansichtkaart met een tekening erop, voorstellende een man die een bal gehakt uit de pan nam. Er naast de volgende tekst:
De heer Jan van Duin,
bakt ze bruin
Eet op zijn gemak,
van mijn bal gehakt!
Jan, adrem zoals hij was, stuurde een briefkaart met de tekst:
Die kaart van U was raak. Maar de bal gehakt heeft mij lekker gesmaakt
Hoogachtend, Jan van Duin.

J. Hoogendijk

Historische Modelbouw Vereniging Bomschuit Bouwclub.

OPROEP !!!

Voor al onze werkzaamheden kunnen wij best nog wat nieuwe leden gebruiken.

Om lid te worden behoeft u geen allround vakman te zijn. Ook leeftijd is niet belangrijk. Juist jongere leden zijn zeer welkom! Het belangrijkste is interesse voor dit werk. U kunt zich aanmelden bij één van onderstaande adressen tevens kunt u aldaar ook nadere informatie verkrijgen. Op dinsdagavond kunt u tussen 19.00 uur en 22.00 uur terecht in ons clublokaal aan de Tolweg no 10.

F.H. Porsch	J. Bluijs	H.C. Bakker
Keesomstraat 20	Pasteurstraat 7	Keesomstraat 26
2041 XW Zandvoort	2041 VA Zandvoort	2041 XW Zandvoort
(023) 571 54 56	(023) 571 46 32	(023) 571 58 36

H.C. Bakker, secretaris

STRANDWEG IN EEN NIEUW JASJE !

Op de volgende pagina's deze keer een foto van werk in uitvoering en nog wel op de aan ouderen zo bekende Strandweg.(De teloorgang daarvan wordt nog steeds, door hen die deze vooroorlogse Strandweg op het netvlies gebrand hebben staan, diep betreurd.)
De twee personen rechts op de voorgrond zijn volgens mij de hoofdopzichter Leen Slagveld en (met regenjas) burgemeester H.van Alphen.
Opvallend voor hedendaagse kijkers is het gebruik van mankracht, geen bulldozer of heftruck wel schop, handkar en touwen om de schitterende lantaarnpaal aan drie zijden recht te houden.
De techniek om een weg "in te wateren" werd ook hier toegepast gezien de standpijp en slang links op de foto. Staan er nog bekenden op? MW

Bodega
MUSTERT

ARIE

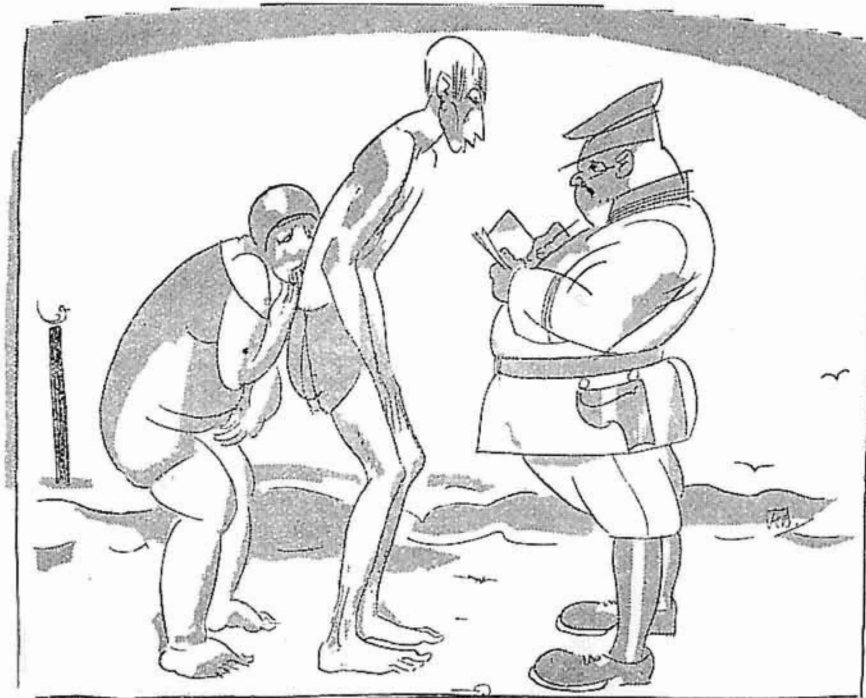
Het gebeurde ver voor de tweede wereldoorlog. De politieke partijen van toen droegen namen als S.D.A.P: C.H.U.: A.R.P.: C.P.N. K.S.P. en Plaatselijk Belang. Als je een beetje van de tongriem gesneden was en het bij de dorpelingen goed kon brengen, kreeg je al gauw een stoel in het Raadhuis.
Zo ook ene Willem.
Toen Willem eenmaal op het pluche zat kwam er geen woord meer over zijn lippen. Hij ging overal mee akkoord. Al gauw kreeg hij dan ook de naam van Willem de Zwijger.
Zo was het niet gesteld met Arie. Arie hield varkens en had zich in de raad gewurmd voor het "Dorpsbelang". Hij ging twee maal in de week bij de mensen in het dorp langs om schillen voor zijn beesten op te halen die hij op de "Entos" hield.
Doordat hij in de Raad zaten veel hoorde praten over diverse onderwerpen kreeg hij zo langzamerhand overal een 'bietje' verstand van en stak als het maar effe kon z'n neus in allerlei zaken.
Het was weer Gemeenteraadsvergadering. Arie trok zijn zwarte kerkpak aan en toog naar het Gemeentehuis.
Op die avond werd er een voorstel behandeld om aan het Kerkplein een urinoir te plaatsen. Men had veel last van jongelui, die na een avondje uit hun behoefte tegen de kerkmuur en andere plaatsen in het dorp deden.
Na veel heen en weer gepraat en stemmen ging Arie uiteindelijk akkoord met de plaatsing, maar had hier wel een 'maar' aan verbonden:"As dat ding maar niet op Zundag speult."
Na een korte stilte bulderde de gehele Raad van het lachen. Toen ze Arie vertelden dat een urinoir geen pierement was werd Arie kwaad en zei:"Jullie moeten ons dorpelingen het niet zo moeilijk maken met al die dure woorden; zeg gewoon dat jullie een pisbak gaan plaatsen."
Er werd nog maandenlang gelachen om Arie zijn vergissing.

WOOD

NIEUWE LEDEN.

dhr. G.A.M. Kostermans	Emmaweg	9	ZANDVOORT
mevr. S. van Straaten	Hogeweg	24	ZANDVOORT
fam. P.G. Theunissen	Marisstraat	5	ZANDVOORT
dhr. C. de Vries	Mullerstraat	20	DOETINCHEM
dhr. A. v.d Waals	Raadhuisplein	12	HAARLEM

Het Zandvoort van den Vrijheidsbond.

Badkoetsjes en zonnebadinrichting voor de gegoeden;
Maar de arme hunkeraar naar zon
. . . . op den bon!

De Sociaal-Democraten eischen Vrijheid op het strand voor ELKE KLASSE.

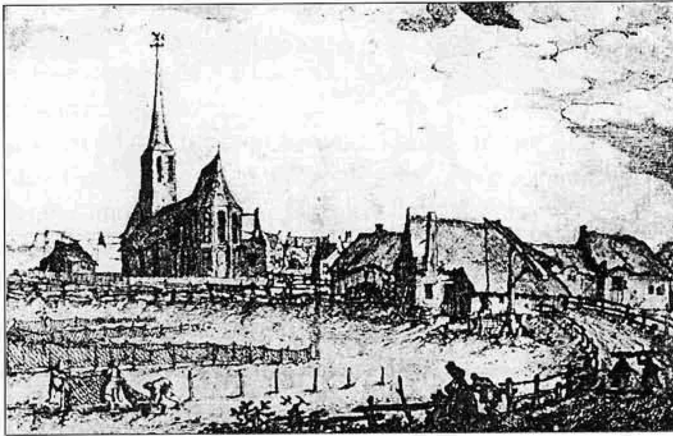
Steunt Gij dezen eisch?
Stemt dan op:

D. H. P. FORRER

No. 1 van Lijst 4

ZONDAG 7 SEPTEMBER 1997 !!!

Op bovenstaande datum vond de feestelijke heropening van de Nederlandse Hervormde Kerk plaats, dit met een gezamenlijke "Samen Op Weg" startdienst van de Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerk te Zandvoort met als thema 'Levende Stenen'.
Hoewel het interieur al een verrassend frisse kleurstelling heeft verkregen met een hemelsblauw geschilderd plafond en het pleisterwerk in twee tinten geel, moet het houtwerk nog door "de winterschilder" onderhanden genomen worden. Ook, misschien juist, als het om zulk omvangrijk werk als deze restauratie gaat let het kerkbestuur toch op de kleintjes. Verder dienen de verwarming en het orgel nog aan de orde te komen.
Vol trots kon men dan ook op de Open Monumenten-dag de bezoekers laten zien welk een fraai gebouw, niet alleen uitwendig maar ook inwendig, het dorps centrum siert. Een waarlijk MONUMENT !

Hervormde Kerk te Zandvoort omstreeks 1600

M.Pieter.F. Joustra (één van de kerkbestuurders) had ten gerieve van de belangstellenden het navolgende overzicht samengesteld.

Kerk.

* Eigendom van de Hervormde Gemeente Zandvoort.
* Komt voor op de Rijksmonumentenlijst sinds 1991.
* Kerk werd in verband met aangebrachte schade tijdens de 80 jarige oorlog in 1618 hersteld en toen ingericht voor Hervormde Ere-diensten.

* Vóór de Reformatie was de Kerk opgedragen aan de Heiligen Agatha en Adrianus.
* In 1728 werd de Kerk op kosten van de Ambachtsheer Paulus Loot belangrijk gerestaureerd.
* Kerk werd omstreeks 1848 gesloopt en in 1849 op dezelfde plaats herbouwd, maar wel kleiner van omvang.
  De eerste steenlegging vond plaats door Ds. C. Swaluë.
  De kerk werd op 1 juli 1849 weer in gebruik genomen.
* Laatste grote inwendige restauratie vond plaats in 1962/1965.

Toren.

* Eigendom van de Burgerlijke Gemeente Zandvoort.
* Staat op de Rijksmonumentenlijst.
* In 1618 herbouwd en toen voorzien van een fraaie spits en slaguurwerk.
  In 1871 hersteld en in 1955 grondig gerestaureerd.
* Klok in toren - middellijn van 70 centimeter.
  Randschrift op klok (gegoten in 1493):
  " Jhesus es mi den naam ghegeven int jaer ons heren MCCCCXCIII"
* Tijdens de oorlogsjaren door Duitse bezetting springstof onder de toren aangebracht.
* Kerkklok werd door Duitsers meegenomen, gelukkig niet gesmolten.
* Klok werd teruggevonden in de omgeving van Barneveld.

Grafkapel Paulus Loot.

* Gebouwd in 1728 en in 1920 gerestaureerd.
* Het typische ornament, een loods met een dieplood/schietlood in de hand, aangebracht boven de kapel zinspeelt vermoedelijk op de naam Loot.
* 1940 - 1945 Duitse bezetting.
  Het marmeren grafornament werd in de evacuatietijd uit vrees voor oorlogshandelingen in 1944 afgebroken en in de duinen verborgen.
* Paulus Loot overleed 14 oktober 1753.
  Zijn stoffelijk overschot werd op 19 oktober 1753 in de graftombe bijgezet. Ook zijn vrouw Margaretha de Quesnoy, overleden in 1753 en zijn schoondochter Elisabeth Barra van Keulen, overleden in 1737, kregen hun laatste rustplaats in deze graftombe. Elisabeth trouwde op 13-jarige leeftijd met Paulus Loot junior. Zij overleed op 16-jarige leeftijd, nadat zij het leven had geschonken aan twee dochters.

Gedenkraam in de Grafkapel.

* In de jaren 1918/1920 beijverde de predikant ds. Posthumus Meyjes zich om gelden bijeen te brengen voor het aanbrengen van een gedenkraam in de Grafkapel Paulus Loot.
* De onthulling van het gebrandschilderd gedenkraam vond plaats op vrijdag 16 juli 1920. Het gedenkraam is een ontwerp van kunstschilder George Rueter en uitgevoerd door atelier W. Bogtman te Haarlem.
* In de Zondagbode van 10 augustus 1919 werd over het gedenkraam het volgende meegedeeld: "Herinnerd wordt dat het gedenkraam, in gebrandschilderd glas aan te brengen in onze Kerk, bedoeld is als monument onzer dankbaarheid aan den Heer dat Zandvoort voor oorlogsgeweld gespaard is gebleven.

De orgelgalerij.

Wanneer men, staande in de Kerk, naar de orgelgalerij kijkt, leest men daarop het volgende:

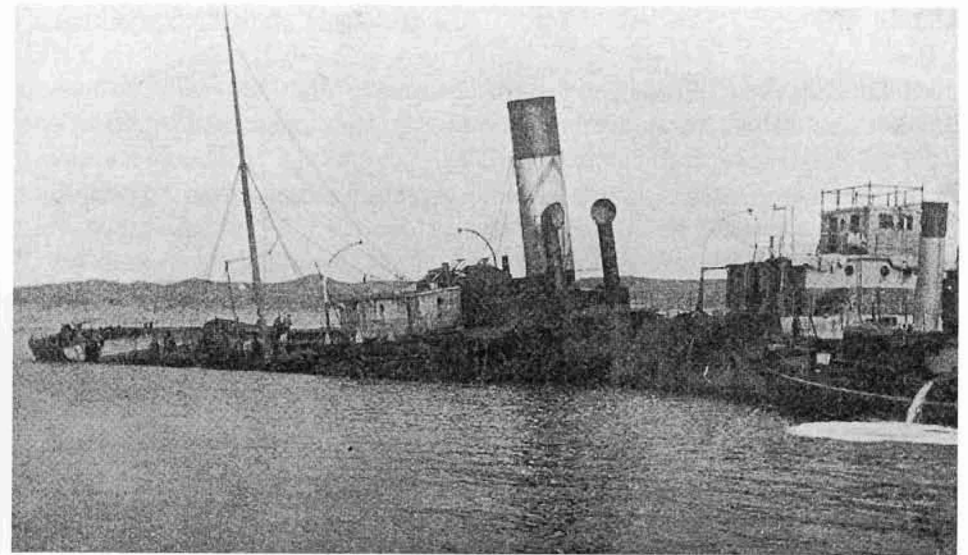
Van 't droef vergane schip
d'in storm bezweken mast.
Draagt thans in 's Heren-huis
een Hem gewijde last.

Zoo wordt al wat op aard
in ramp en rouw ons treft.
Een pijler, die ons hart
naar 't eeuwig Godshuis heft.

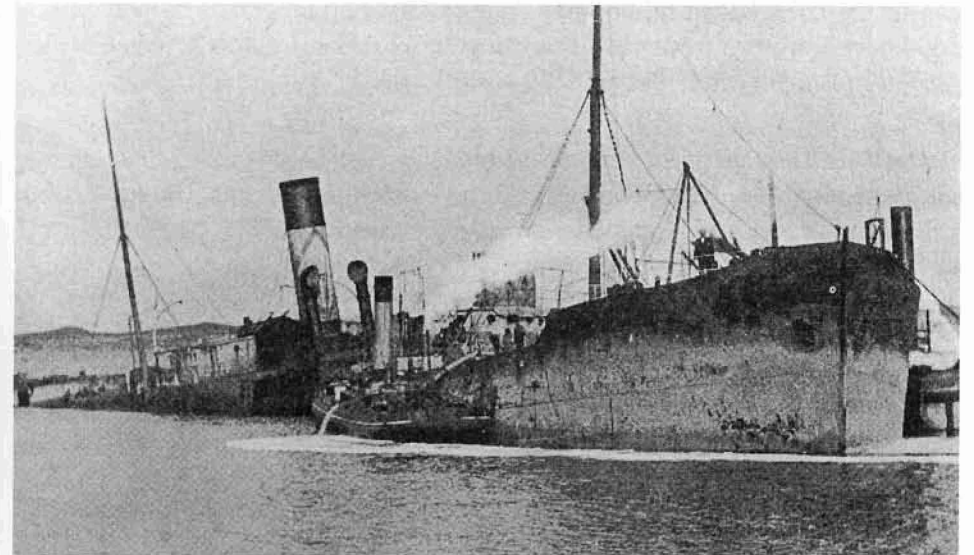
(woorden van dr. K.P.G. Schwartz)

* Bovenstaande tekst houdt verband met het vergaan van het Engelse s.s. "Alba" ter hoogte van km paal 69.(half uur gaans ten zuiden van Zandvoort. De Alba werd gesloopt. De masten van het vergane schip dienen nu als pijlers van deze orgelgalerij.

Daar de orgelgalerij verzakte werden bij de restauratie de twee meest westelijke pijlers verwijderd en de galerij d.m.v. een staalconstructie in de juiste stand gebracht.
De twee houten pijlers, afkomstig van de Alba, werden overlangs doormidden gezaagd en zodanig uitgehold dat zij, opnieuw tezamen gevoegd de staalconstructie geheel omsluiten. Hiermee blijft, met behulp van moderne techniek, bovenstaande tekst haar waarheid behouden.
Op de volgende pagina afbeeldingen van de berging (sloop) van de 'Alba'.

s.s.Alba, 3733 bruto reg.ton; 2420 netto reg.ton; lengte 353, breedte 47 en diepgang 28,3 voet. Gestrand op 30 januari 1905. De scheepskat overleefde de stranding ook en werd in een zeelaars meegenomen in de reddingboot!

Orgel.

* Schenking van C. Santhagen uit Amsterdam.
* Vervaardigd in 1848 door de orgelbouwer H. Knipscheer te Amsterdam voor *f* 4.500.-
* In 1951 gerestaureerd door fa. Van Leeuwen te Leiderdorp voor *f* 13.000.-

Rouwborden.

* Vermelde namen zijn personen die op zee zijn omgekomen.
* Rouwbord aan de zuidzijde van de kansel:

Mattheus de la Cave
"Aan de schim van wijlen de kapitein ter zee Mattheus de la Cave, bevelhebber van een fregat, is dit gewijd. Een man door afkomst en deugd zeer aanzienlijk, die, toen hij twee-en-twintig koopvaarders uit Engeland tot bescherming gestrekt en vijf Franse Kapers op de vlucht had gejaagd, in het zicht van onze kust, toen zijn schip door een dwarlwind omgeworpen en door storm vergaan was,met matrozen en soldaten is omgekomen, de 10e juli 1694".

M. de la Cave was kapitein van de Admiraliteit op de Maas, zijn graf bevindt zich aan de westzijde, dicht bij de toren. Het opschrift op de grafsteen luidt M L C 1694. Het graf in de Kerk werd gekocht voor 32 Carolus-guldens. (één Carolus-gulden was ongeveer *f* 1,80 á *f* 1,90 waard)

Het opschrift van de grafsteen ernaast luidt V.W. 1694.
20 augustus 1694 "schepeling Volckert Wachtelt spoelt aan" dit graf werd gekocht voor 15 Carolus-guldens.

* Rouwbord aan de noordzijde van de kansel:

Vrouw Johana Margrietha Corbet
"Hier leyt begraven de vrouw Johana Margrietha Corbet, dogter van de Heer Colonel Walter Corbet en van Vrouwe Maria Magdalaina Halkett en huysvrouw van den Heer Captijn Charles Halkett, verongelukt tussen Noortwijk en Santvoort, komende uyt Schotland, en is haar Doode lighaam hier aan Strant komen Drijven, op de 22e september anno 1720"

De familiewapens in de 'Heerenbank'.

* Aan de muurwand van deze bank zijn 22 schilden met afbeeldingen van (familie)wapens aangebracht te weten van Brederode; de Staten van Holland; Paulus Loot; De Quesnoy: Marselis; Hartsinck; Barnaart; Teding van Berkhout; Van Loon; De Favauge.
* In deze wapens is het verloop van de rechten op de Heerlijke rechten van Zandvoort gesymboliseerd. Het eerste wapen is dat van Brederode. Oorspronkelijk behoorde Zandvoort immers aan de Heren van Brederode. Na het kinderloos overlijden van Wolfert van Brederode in 1679 viel de Heerlijkheid Zandvoort terug aan de Staten van Holland. Deze periode duurde van 1679 tot 1722.
* De Staten van Holland verkochten in 1722 bij openbare veiling de Heerlijkheid Zandvoort voor *f* 10.500.-- aan Paulus Loot. Deze was Commissaris van de Staten Generaal der Verenigde Nederlanden te Lissabon.
* Paulus Loot kocht ook de drie Zandvoortse duinen voor *f* 4.140.-- benevens het bode-ambt voor *f* 300.--. In die tijd telde Zandvoort 92 huizen en 626 inwoners.
* De ambachtsheer had het recht van approbatie (goedkeuring) omtrent het beroepen van predikanten. Verder benoemde hij de schoolmeester-koster-voorlezer en doodgraver (vier functies voor één persoon) op voorstel van de magistraat en de Kerkenraad.
* In de Napoleontische tijd werden de Heerlijke rechten afgeschaft en vervallen!

Het meeste van bovenstaande werd in uitgebreide vorm gepubliceerd in, "Het standaard werk over deze kerk", het in juni 1957 door P. van der Mije KCzn geschreven boekje 'Geschiedenis van de Nederlandse Hervormde Kerk te Zandvoort' en toentertijd uitgegeven ten bate van het Bouw en Restauratiefonds. Uit datzelfde boekje volgt een beknopte samenvatting van de starnding van de Alba.

Bij de foto's van het wrak van de Alba staat vermeld dat de scheepskat eveneens werd gered. Dit betekent zeer zeker niet dat de redding een fluitje van een cent was. Eerst werd hulp geweigerd, mede door toedoem van IJmuider vletterlieden, zelfs de uitgebrachte lijn werd doorgesneden. De toestand verslechterde echterzodanig dat een tweede poging ondernomen werd, De zee stond echter tegen het duin zodat eerst op het vallen van het moest wordengewacht. Bij de starndingsplaats aangekomen bleken ookde redders uit Noordwijk daar aangekomen te zijn. Een eerste tocht van deze mislukte, ook een poging van de Zandvoorters. Een tweede poging van de Noordwijkers had succes en men haalde 12 man van boord. Om half vijf 's nachts gingen de Zandvoorters opnieuw in zee en brachten omstreeks zeven uur de laatste 28 man plus scheepskat behouden aan wal.
MW

ZANDVOORT, ZOMER 1944.

Onlangs kreeg ik het boekje "Jeugdherinneringen van een Zandvoortse jongen" geschreven door de (zeer onlangs overleden) Aart Koning, weer eens in handen. Onwillekeurig gingen mijn gedachten toen terug naar het avontuur dat ik met zijn broer Joop en met Anton van Duin in 1944 heb beleefd.

Ik was toen nog net geen 11, zij waren rond de 20 jaren oud en deden allerlei vervoer met paard en wagen van stalhouderij Koning uit de Van Ostadestraat.
Het was een heel mooie zomeravond. Joop en Anton vroegen mij, om zo'n uur of half zeven, of ik meeging om wat gras en ander konijnenvoer te plukken in de duinen langs de spoorlijn.
Ik wilde wel mee en we klommen over de versperring, zo ongeveer waar tot voor kort nog horlogerie Waaning was gevestigd. Het was daar "Sperrgebiet", je mocht er dus niet in, net zo min als je op strand mocht en kon komen. Maar Joop en Anton kwamen daar wel vaker met paard en kar om materiaal te vervoeren. Ze wisten, een eind verder de duinen in, een mooi stukje land waar veel gras stond. Daar liepen we naar toe, tussen diverse bunkers door.
Echter, bij het mooie stukje grasland aangekomen, bleek dit door paarden van de Duitsers geheel kaal gegraasd te zijn.
We gingen onverrichterzake terug naar de Noorderduinweg (nu Sophiaweg). Bij de versperring aangekomen zagen we tegen het prikkeldraad nog aardig wat bruikbaar gras staan en besloten om de meegebrachte jutezak daarmee te vullen.
Net toen deze vol was klonk het achter ons: "Hande hoch"! Vlak achter ons stond een Duitse militair met getrokken pistool. Wij schrokken natuurlijk en gaven aan het bevel gehoor. Toen pas bleek dat achter een heuveltje 3 soldaten lagen met de geweren op ons gericht. Die stonden nu op en kwamen achter ons staan, duwden de loop van hun geweer in onze rug en we kregen bevel om weer terug de duinen in te lopen.
Het was, althans zeker voor mij, een bijzonder angstige ervaring en het huilen stond mij dan ook nader dan het lachen.
Na een paar minuten kwamen we bij een bunker, moesten de jutezak daar buiten neerleggen en werden er binnen opgesloten. Ik schat dat we daar zo ongeveer anderhalf uur hebben gewacht. Het bleek dat de Ortskommandant of zoiets gewaarschuwd was en toen die uiteindelijk arriveerde moesten we naar buiten komen en in een grote, door Duitse soldaten geformeerde kring, moesten we de jutezak legen. Toen we dat hadden gedaan bleek dat we bij ons verhoor de waarheid hadden gesproken, dat er niets anders dan gras in de zak zat en dat we geen ondergrondse of anti-Duitse activiteiten in de zin hadden.
Ze werden toen wat amicaler en zeiden dat ze ons er eerst van verdachten dat we "Tommies" (Engelse soldaten) waren. We werden nu in vrijheid gesteld.
Extra complicatie was nu het feit dat het inmiddels al een uur of negen was en na achten 's avonds mocht je niet meer op straat zijn.
Eén van de gemoedelijkste Duitsers heeft ons toen naar huis begeleid opdat we niet weer opgepakt zouden worden.
In de Van Ostadestraat aangekomen stond de halve buurt in de deuropening en werden we min of meer feestelijk ingehaald.
Met een zak gras!

Cor Schipzand

REACTIES

De foto op blz 6 van "DE KLINK" nr 3/juli '97 heeft een aantal lezers naar de pen cq schrijfmachine doen grijpen.
Sien Paap-Paap schrijft:" De foto is genomen voor het oude "Ons Huis" Dorpsplein. Mijn vader, Joop Paap de latere aardappelhandelaar, werkte daar in zijn jonge jaren als kelner bij een neef van mijn moeder, Willem Bol.
De "Bollen" op de foto zijn een broer en een zuster van genoemde Willem die beheerder was van "Ons Huis". Ook twee dochters van Willem Bol staan erop.
Ik schat dat de foto dateert van omstreeks 1933.
Siesie Boeboe met zijn kleedjes en vele andere strandventers, met b.v.fruit, kwamen daar als vaste klanten, na gedane arbeid even uitzakken. Mijn vader bracht vaak fruit, dat de venters over hadden en dan voor een zacht prijsje nog wel kwijt wilden, mee naar huis. Vooral de kistjes met perziken zal ik nooit vergeten! Op een volgend blaadje de nummers met de namen. Met veel genoegen en ook wel een beetje weemoed heb ik mijn geheugen voor"DE KLINK" opgepoetst."

Ook Siem van den Bos reageerde en schrijft: " De foto is genomen voor het oude "Ons Huis" aan het Dorpsplein begin dertiger jaren. Willem Bol was daarvan toen de beheerder, als zodanig was hij mijn grootvader Weber opgevolgd. De aanleiding tot het maken van de foto weet ik niet."

Tot zover zijn beiden het eens. Maar ... nu de namen.
Sien Paap-Paap (kan een naam meer Zandvoorts?) herkende 1, 2, 4 t/m 9 en 11. Siem van den Bos herkende 1 t/m 6 ,8 ? 9 ? 10 en 11.
Verschil bestaat er over de personen 2, 8, 9.

1. Willem Bol, beheerder "Ons Huis".
2. Lies Bol dochter van Willem zegt S. Paap-Paap.
   Lies Paap (dochter van Arie Paap, Vuisie, ook wel Knoksi genoemd)
3. Krijn Paap (Krijn van Keesie de Scheet, had een schoenmakerij in de Poststraat) zegt S v.d.Bos.
4. Jan de Roode (volgens beiden, waarbij mevrouw Paap-Paap opmerkt "de boezemvriend van mijn vader")
5. Joop Paap. (Jopie Broekie, mijn vader.)
6. Alie Bol-v.Veen, vrouw van Willem Bol.
7. Sjaantje Bol oudste dochter van Willem Bol.
8. Jobje Koper, moeder van mevrouw Knotter.
   (S. v.d. Bos schrijft: dit zou Geertje Luijte-Paap kunnen zijn, dochter van Piet Paap (Piet van Zon)
9. Lies de Roode-Bol, vrouw van Jan de Roode (zuster van Willem) die later "vader en moeder"(ja zo werd dat genoemd) waren van het Diaconiehuis der Ned. Herv. Gemeente. Later de Hulsmanhof. (S. Paap-Paap)
   Siem v.d. Bos zegt hier "Volgens mij is dit Jaan Paap, ze was werkster in "Ons Huis" en woonde indertijd in de Jan Steenstraat no 7.
10. Piet Paap. (Piet van Zon, had een schoenmakerij in de Pakveldstraat 5)
11. Arie Bol, broer van Willem Bol.(later ook aardappelhandelaar)

REACTIES (vervolg) Mevrouw Pauwhof-v.d Snee herkende, volgens eigen zeggen geen "echte" Zandvoortse zijnde, zonder mankeren Jobje Koper. Tot zover de foto.

Mevr Boerma-Draijer (dochter van Maarten van Dappere Kees) vond "De twee Zandvoortsche jongens" zo bijzonder dat zij het op een bruiloft ging voordragen.

MW

ZANDVOORTSCHE HANDELS VERENIGING

"Bezoekt Zandvoort, Prachtig strand" een heel andere slogan dan "Zandvoort is meer dan strand alleen", daarbij te bedenken dat de laatste reclameleuze vroeger meer waarheid bevatte dan nu. De concurrentie van winkels in de stad werd als bedreigend ervaren, getuige het andere bord.

De personen voor de auto zijn van links naar rechts: dhr Vallo, dhr L. J. Rinkel sr en dhr Martinus Kemp (van de bekende fruitzaak). De foto's zijn genomen in de inrit naast het toonzaaltje aan de Oranjestraat. Het jaar? Vermoedelijk 1933 toen de Z.H.V. 25 jaar bestond.

GENOOTSCHAP "OUD ZANDVOORT".

Voorzitter.	ing. G. A. Cense Kostverlorenstr 115	2042 PL ZANDVOORT	(023) 571 57 15
Vice-voorzitter.	Ir. C. J. Wagenaar Kostverlorenstr 23	2042 PA ZANDVOORT	(023) 571 39 99
Secretaris.	A. Koper W Kloosstr 9	2041 BK ZANDVOORT	(023) 571 84 41
Vice-secretaris.	J. Paap Celsiusstr 33	2041 TB ZANDVOORT	(023) 571 59 67
Penningmeester.	M. A. J. M. Crabbendam M Euwestr 33	2042 RA ZANDVOORT	(023) 571 25 14
Leden.	Mevr. A. Joustra-Brokmeier Wilhelminaweg 24	2042 ND ZANDVOORT	(023) 571 51 55
	Mevr. J. M. J. Molenaar Westerparkstr 27	2042 AV ZANDVOORT	(023) 571 85 19
	C. J. Wester Keesomstr 18	2041 XW ZANDVOORT	(023) 571 41 55
Ereleden.	P. Brune en ir. C. J. Wagenaar		
Erepenning	P. v.d. Mije KCzn (01-08-1891 - 27-02-1973)		
Bankrelatie.	ABN - AMRO te Zandvoort. rek. nr. 565738305.		
Giro-rekening.	4206723 t.n.v. Genootschap "OUD ZANDVOORT".		
Contributie.	Minimaal *f* 15.-- (excl. verzendkosten) per jaar.		

"DE KLINK".
Het blad "DE KLINK" is een kwartaaluitgave van het Genootschap "OUD ZANDVOORT" en wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het genootschap. Met het uitgeven van het blad streeft het bestuur naar een grotere bekendheid van en het kweken van belangstelling voor de geschiedenis van Zandvoort.
Voor het samenstellen van het blad heeft het bestuur een redactiecommissie benoemd die bestaat uit de heren: A. Drommel, Th. B. M. Hilbers, K. C. v.d. Mije Pzn; H. Opheikens; M. Weber en C. J. Wester.

Vriendelijk verzoek. Adreswijzigingen en aanmelding nieuwe leden s.v.p. aan mw Hoogervorst-Schuiten Oosterstr 1 2042 VE ZANDVOORT (023) 571 81 77